

SÁRKÖZY JÚLIA

Római karácsony

A 2758 éves Rómában a karácsonyt kétféleképpen lehet megünnepelni. Ha elfogadjuk, hogy a várost Kr. e. 753-ban alapították.

December 24-e éjszakáján elmehetünk a fényárban úszó Szent Péter-bazilikába az éjféli szentmisére. Rómaiak és külföldiek, hívők és kevésbé hívők, hogy mozdulni sem lehet, megtöltik a székesegyház hajóit, és arra várnak, hogy a pápa hírül adja a gyermek Jézus megszületését, miközben a barokk téren óriásvásznnon közvetítik a betlehemi Születés-bazilikában celebrált szentmisét. A hívők imádkoznak; gondolatban elkalandozók azon elmélkedhetnek, hogy a kőszikla Szent Péter sírján állnak, aki csak harminchárom évvel később találkozott a betlehemi gyermekkel, és Bernini bronzoltára felett, fenn a kupola magasában, a latin *mundus* szó került a fríz végére, hátrébb pedig a görög *boszkein* látszik. A latin szó eredetileg nem a későbbi értelme szerinti világot, hanem tisztaságot és rendet jelent, pontosan úgy, mint a görög *koszmosz*, mert a világegyetem – a maga végtelenségében – nem más, mint hatalmas és tökéletes rend. A *boszkein* ige pedig legelést jelent, Isten bárányai legelésznek az aranyozott mozaikon. Ezt lehet a bazilikában megtanulni egy mise alatt.

December 25-én ismét a Szent Péter tér az Örök Város középpontja: a barokk oszlopcsarnok gyűrűjében, az obeliszk jobb oldalán magasodik a hatalmas karácsonyfa, mellette a ház nagyságú jászol. Ide jönnek délben a családok, ide hozzák a római szülők a gyerekeket kezükben legkedvesebb ajándékaikkal (amelyeket Olaszországban december 25-én reggel találnak meg a fa alatt). A Szent Péter téren pontosan délben megjelenik majd a pápa, és idén az *urbi et orbi* áldásnál is nagyobb újdonságot jelent az, hogy huszonnégy év után új pápa szól a városhoz és a világhoz. XVI. Benedektől katekizmusórát várunk: a hittani kongregáció volt prefektusa elmúlt áprilisi pápává választása óta az evangélium mély és élvezetes magyarázatával kápráztat el. Míg II. János Pál pápa, betegsége miatt, hallgatásával érintette meg a lelkeket és szíveket, utódja teológusként szól a tömeghez, amely az elmúlt hónapokban nem csökkent, hanem egyenesen a többszörösére nőtt a Szent Péter téren.

Érdekes, hogy miközben a pápa a modern relativizmus és agnoszticizmus ellen emeli fel szavát, és vallásszabadságot követel a keresztények számára, miközben a fogyasztói társadalom karácsonya uralkodik, és az olaszok is alig járnak templomba, miközben heves vita folyik az óv-

szerről, az abortuszról és arról, hogy mennyit ér a házasság szentsége és az élettársi párkapcsolat... karácsonykor egész

Itália betlehemet épít, és ez a hagyomány semmit sem vesztített erejéből, sőt a felmérések szerint az a Szent Ferentől eredő szokás, hogy kicsiben felelevenítjük az istállóban történt isteni születést, Európában is folyamatosan terjed. A szent és a profán egymás mellett él.

A római karácsonyt azonban másként is meg lehet ünnepelni. Elég felmenni a Capitolium dombjára, és körülnézni. Lábunk előtt hever 2758 év történelme, amelyhez képest Jézus születése csak egy pillanat volt. Mégis minden rá emlékeztet, pedig a Capitolium alatt a pogány Forum Romanum terül el. A Vesta-szüzek kerek temploma; szentélyek, amelyek keresztet kaptak a tetejükre; a via Sacra végén Titus diadalíve, amelyen Jeruzsálem Kr. u. 70-ben történt meghódítását ábrázolták (Krisztust akkor már rég keresztre feszítették); háttérben a Colosseum, ahol a legenda szerint keresztényeket téptek szét az oroszlánok (nem igaz, a keresztényeket Nero császár cirkuszában, a mai Szent Péter tér bal oldalán feszítették keresztre, de a Colosseumhoz tapadt vér maradt meg a köztudatban). A Forum túlsó oldalán áll az a kis templom, ahol Szent Péter raboskodott. Halálát azonban ő is a Tiberis folyó túloldalán, a Szent Péter tér melletti ókori cirkuszban lelta. Még arrébb az a csatorna, ahol idén ősszel egy hatalmas Constantinus-márványfejre találtak. A keresztény császár szoborfejét azért dobták a vízvezetékbe, mert a törmeléktől megakadt a víz, és ezzel a márványgömbbel próbálták meg kitisztítani a csatornát. Köteleket csavartak rá, és végigvontatták a csövön.

A Forumon egy karácsonyfa sincsen, csak magas törzsű, lapos lombú tengeri fenyők, pineák és pálmák, ahogyan Betlehemben volt egykor. Datolyapálmák és télen is narancssárga labdákkal teli mandarinfák, de mivel ezek vad gyümölcsök, nem érdemes megkóstolni őket. Itt is békességre talál az ember, mert nem bántó és féltelmetes, hanem megnyugtató az az érzés, hogy minden már itt volt előttünk, és itt lesz utánunk is. Nem értelmetlen, ha karácsonykor a Szent Péter tér és a Forum Romanum között választhatunk. ■

